

PRESENTACIÓ	
CATALUNYA I LA MEDITERRÀNIA: ENTRE LA POLÍTICA I EL COMERÇ	7
CÀNON HISTORIOGRÀFIC SOBRE L'EXPANSIÓ CATALANA A LA MEDITERRÀNIA	20
INTRODUCCIÓ	
UN ATLES D'HISTÒRIA	25
Esdeveniments	
CAPÍTOL 1. ANTECEDENTS	38
CAPÍTOL 2. JAUME I	50
CAPÍTOL 3. IMPULS	68
CAPÍTOL 4. EXPANSIÓ	88
CAPÍTOL 5. EQUILIBRI	128
CAPÍTOL 6. CRISI	144
CAPÍTOL 7. ELS TRASTÀMARES	168
CAPÍTOL 8. EPÍLEG	184

Aspectes econòmics socials i culturals

CAPÍTOL 9. SOCIETAT I INSTITUCIONS	194
CAPÍTOL 10. INSTRUMENTS	218
CAPÍTOL 11. APORTACIONS CULTURALS	248
BIBLIOGRAFIA	269
FONTS DE LA CARTOGRAFIA	275
ÍNDEX DE MAPES	277
ÍNDEX ONOMÀSTIC DE LA CARTOGRAFIA	281
ÍNDEX TOPONÍMIC DE LA CARTOGRAFIA	287
ÍNDEX TOPONÍMIC MEDIEVAL	312
DENOMINACIÓ EN LLENGUA SARDA DE LES POBLACIONS DE SARDENYA QUE FIGUREN A L'ATLES	317
DENOMINACIÓ EN LLENGUA SICILIANA DE LES POBLACIONS DE SICÍLIA QUE FIGUREN A L'ATLES	318

ÍNDEX DE MAPES

Esdeveniments

ANTECEDENTS

1	Ramon Berenguer III i l'obertura mediterrània (1096-1131)	40
2	Atac a Ciutat de Mallorca (1114)	42
3	Setge i repartiment de Tortosa (1148-1149)	44
4	Ramon Berenguer IV i un Mediterrani genovès	45
5	Campanya d'Alfons I a Occitània (1175-1177)	46
6	Alfons I i el domini de l'arc mediterrani de Niça a Tortosa (1162-1195)	47
7	Pere I al capdavant de dues croades lluny del Mediterrani (1196-1213)	48

JAUME I

8	Campanya fins a Mallorca (8-12/IV/1229)	52
9	La conquesta de l'illa de Mallorca (1229-1232)	53
10	Repartiment de la part forana de l'illa de Mallorca (1230-1236)	54
11	Presa i repartiment de la ciutat d'Eivissa (1235)	55
12	Repartiment d'Eivissa i Formentera (1235)	55
13	Xarq al-Andalus abans de la conquesta	56
14	De Peníscola a Borriana (1225-1233)	57
15	Repartiment de València (1238)	58
16	Ocupació de l'Horta i conquesta de València (1234-1242) / Algarades fins al Xúquer	59
17	Tractat d'Almirra (26/III/1244)	60
18	Conquestes al sud del Xúquer (1239-1245)	61
19	Revolta d'al-Azraq (1245-1258)	62
20	Conquesta de Múrcia (1265-1266)	63
21	Intervencions polítiques i comercials al Magreb (1230-1276)	64
22	Tractat de Corbeil (1258)	66
23	Jaume I: un Mediterrani davant l'expansió angevina (1213-1276)	66

IMPULS

24	Divisions testamentàries de Jaume I	70
25	El regne de Mallorca (1276-1344)	71
26	Rosselló, Conflent i Cerdanya	72
27	Perpinyà, capital del regne	72
28	Senyoria de Montpeller i baronia d'Omeladès	74
29	Montpeller, capital econòmica	75
30	Les Illes Balears. Accions de Jaume II (1300-1301)	76
31	Ciutat de Mallorca, capital nominal	77
32	Una segona revolta mudèjar (1276)	78
33	Pere II, revolta mudèjar i el Magreb (1276-1285)	79
34	La Batalla de Nicòtera (16/X/1282)	80
35	La Guerra de les Vespres Sicilianes (1282-1283)	81
36	La Sicília de les Vespres (II-VIII/1282)	82
37	La intervenció catalana (1282-1296)	83
38	Batalla del port de Malta (8/VII/1283)	84
39	Irrupció a Calabria i accions de Roger de Llúria (1283-1285)	85
40	Croada francesa i accions de Roger de Llúria (1283-1286)	87
41	Batalla de les illes Formigues (27-28/VIII/1285)	87

EXPANSIÓ

42	Representants de la part forana que juren fidelitat a Alfons II (1285-1286).....	90
43	Conflictes institucionals i ofensives pirenaïques (1286-1289).....	91
44	Conquesta de Menorca (1287) / Batalla de Biniaixa (17/I/1287).....	92
45	Repartiment de Menorca (1287-1307).....	93
46	Batalla dels Comtes (26/VI/1287).....	94
47	Enfrontaments al regne de Sicília i pressió a Ifriqiya (1286-1291).....	95
48	Jaume II i el difícil camí fins a Anagni (1291-1295).....	96
49	Jaume II i la lluita per l'Estret i la «mànega Mediterrània» (1291-1295).....	99
50	Batalla del cap d'Orlando (3-4/VII/1299).....	100
51	D'Anagni a Caltabellotta (1295-1302).....	101
52	Tractat de Torrelles-Elx (1304-1305).....	102
53	La conquesta de Múrcia (1296-1303).....	103
54	Atac a Almeria.....	104
55	De nou la «mànega mediterrània» (1304-1309).....	105
56	Una guerra interminable. Atacs angevins a la Trinària (1313-1336).....	106
57	Frederic III, resistència i diplomàcia (1296-1337).....	107
58	Refeudalització de Sicília (1296-1337).....	108
59	Primeres actuacions de Roger de Flor: Constantinoble i Artaki (VIII/1303-III/1304).....	111
60	Presa de Filadèlfia i accions per la vall de l'Hermos (IV-VI/1304).....	112
61	La gran expedició de «la Companyia» (IV-V-XII/1304).....	113
62	La república de Gal·lípoli (estiu 1304 - primavera 1307).....	115
63	Retorn de Ramon Muntaner (VIII-XI/1307).....	116
64	De Tràcia a Macedònia (1307-1309).....	117
65	Una batalla improbable. Batalla de Cefís o del llac Copais (15/III/1311).....	118
66	El ducat d'Atenes (1311-1317).....	119
67	«Castells catalans» a Grècia.....	120
68	Neopàtria (1317-1338).....	121
69	Batalla de Lucocisterna (1/III/1324).....	122
70	Conquesta de Sardenya (1323-1337).....	123
71	Jaume II i «l'ultramar» (1295-1327).....	125
72	Una croada fallida: Almeria (1329-1333) / Vall de l'Almanzora (1330).....	126
73	La primera guerra amb Gènova (1330-1336).....	127

EQUILIBRI

74	Reintegració del Rosselló a la Corona (1343-1344).....	130
75	Reintegració de les Balears a la Corona (1343).....	131
76	Els assentaments de Bonaire i Càller (1324-1326).....	132
77	Repartiment i feudalització de Sardenya (1323-1339).....	133
78	Invasió de Mallorca per Jaume III de Mallorca (11-25/X/1349).....	134
79	Pere III i un equilibri inestable a la Mediterrània (1345-1350).....	135
80	El vicariat del duc Joan i la lluita a l'estret de Messina (1343-1347).....	136
81	Pere II de Sicília (1337-1342).....	137
82	Setge de Blasc d'Alagó a Catània (1349).....	138
83	Anarquia a Sicília (1348-1355).....	139
84	La Batalla del Bòsfor (13/II/1352).....	140
85	Rivalitat catalanogènesova a la Mediterrània (1351-1352).....	140
86	Revoltes al Logudor (1331-1350) / Batalla d'Aidu de Turdu (VIII/1347).....	142
87	Revolta sarda i intervenció reial (1353-1355) / Batalla de l'Alguer (27/VIII/1353).....	143

CRISI

88	Pere III, un mediterrani intervingut (1355-1378).....	147
89	Mapa de «l'Alguerès».....	148
90	Plànol de l'Alguer. Segles XIV-XV.....	149
91	Frederic IV de Sicília (1355-1377).....	151
92	La tetarquia vicarial (1377-1391).....	153
93	Batalla de Sant'Anna-Oristany (12/VI/1378).....	154
94	Revolta d'Arborea. Marià IV i Pere III (1364-1383).....	155
95	Final dels catalans als ducats d'Atenes i Neopàtria (1362-1394).....	157
96	La jutgessa Elionor i la pau de 1388.....	158
97	El regne d'Arborea (1392-1409).....	159
98	La nova catalanització de Sicília (1392-1410).....	160
99	La conquesta de Sicília pels Martí (1392-1397).....	161
100	Moviments de Benet XIII fins a la mort de Martí I (1403-1410).....	162
101	Martí I i la defensa de la Mediterrània (1396-1410).....	163
102	Batalla de Sanluri (30/VI/1409).....	165
103	Conquesta catalana de l'illa (1408-1410).....	165
104	Un regne d'Arborea supervivent (1410-1413).....	166
105	«L'Interregne» sicilià (1410-1412).....	167

ELS TRASTÀMARES

106	El Compromís de Casp (1410-1412).....	170
107	Descobriments Trastàmara de les illes (1412-1417).....	173
108	Saqueig de Nàpols (VI-VIII/1423).....	174
109	Alfons el Magnànim i un primer pas mediterrani (1416-1423).....	175
110	Accions a Itàlia en absència del rei Alfons (1423-1432).....	176
111	Una accidentada intervenció a Nàpols (1432-1435).....	177
112	Campanyes a la <i>Terra di Lavoro</i> (1436-1442).....	178
113	Conquesta de Nàpols (1436-1442).....	179
114	La revolta dels forans (1450-1453).....	180
115	El Magnànim i els conflictes italians (1443-1458).....	181
116	Els vassallatges dels Balcans (1444-1458).....	182
117	Alfons el Magnànim i el Llevant (1442-1458).....	183

EPÍLEG

118	Exili mediterrani del príncep de Viana (1456-1460).....	186
119	Joan II i la Mediterrània (1458-1479).....	187
120	Primera campanya d'Itàlia (V/1495-VI/1496).....	188
121	Ferran II i la Mediterrània (1479-1499).....	189
122	Campanyes del Gran Capità (1503-1504).....	190
123	Ferran II i la Mediterrània (1499-1516).....	191

Aspectes econòmics, socials i culturals

SOCIETAT I INSTITUCIONS

124	Expansió del casal de Barcelona (s. XII-XV).....	197
125	El patrimoni Trastàmara de Ferran I (1407-1416).....	198
126	Poder i influència dels Trastàmars catalanoaragonesos (1412-1479).....	199
127	La figura del rei.....	200
128	Les bodes reials.....	201
129	Els virreis del Magnànim a territoris italians (1421-1458).....	202
130	Representació dels regnes. Corts i parlaments (1355-1479).....	203
131	Consolats de la corona catalanoaragonesa.....	204
132	El Consolat de Mar.....	206
133	Difusió del <i>Llibre del Consolat de Mar</i> (s. XVI-XVIII).....	207
134	L'exèrcit reial (1229-1448).....	209
135	Marina de guerra (1229-1448).....	210
136	Cavallers catalanoaragonesos al nord d'Itàlia (1304-1317).....	212
137	Mercenariat: la Gran Companyia Catalana (1303-1316).....	213
138	El cors als mars de Sardenya (1365-1415).....	214
139	Reclamació del Comú de Gènova a Pere el Cerimoniós (1370).....	214
140	La guerra en cors al Magreb central i Ifriqiya (1291-1309).....	215
141	Sortida de jueus i falsos conversos cap al nord d'Àfrica (1390-1413).....	216
142	Els jueus a les illes (s. XIII-XV).....	216

INSTRUMENTS

143	Navegació al Mediterrani medieval.....	221
144	Cartografia catalana medieval.....	222
145	Àmbit dels portolans catalanomallorquins.....	223
146	Rutes del comerç.....	224
147	Procedència de draps catalans a Palerm (1445-1455).....	226
148	Ruta de les Illes (segles XIV-XV).....	227
149	Fires de Flandes i Xampanya (1a meitat s. XIV).....	228
150	Ruta del Nord i draps de luxe (c. 1230-1350).....	229
151	Les Illes Canàries en el mirall catalanomallorquí (1342-finals s. XIV).....	230
152	Ruta del Magreb. Or, blat i llana (1250-1420).....	231
153	Ruta de Llevant (1330-1460).....	232
154	Carestia de forment i <i>Vi vel gratia</i> a Barcelona durant el regnat d'Alfons el Benigne (1327-1335).....	234
155	Carregadors de blat (1a meitat s. XIV).....	235
156	Barcelona (segles XIV-XV).....	236
157	Perpinyà (segles XIV-XV).....	237
158	València (segles XIV-XV).....	237
159	Ciutat de Mallorca (s. XIV-XV).....	238
160	Palerm (s. XIV-XV).....	238
161	Càller (segles XIV-XV).....	239
162	Nàpols (segles XIV-XV).....	239
163	Els catalans i l'esclavitud al Mediterrani (s. XIII-XV).....	240
164	Joan i Berenguer Benet, mercaders.....	242
165	Rutes seguides per la Companyia Mitjavila (1334-1338/1339).....	243
166	La moneda d'or (de Pere II a Alfons el Magnànim).....	244
167	Seqües i moneda de plata (de Jaume I a Martí l'Humà).....	245
168	Comerç de l'argent sard (s. XIV).....	246
169	Matèries primeres i productes especials en les exportacions catalanoaragoneses (segle XIV).....	247

APORTACIONS CULTURALS

170	L'apostasia de fra Anselm Turmeda (c. 1352 - c. 1423).....	250
171	Els viatges de Ramon Llull (1274-1316).....	251
172	Itineraris de Curial a <i>Curial e Güelfa</i>	252
173	Els viatges de Tirant lo Blanc.....	253
174	Itinerari vital de Ramon Muntaner (1265-1336).....	254
175	Les quatre grans cròniques i escrits contemporanis (s. XIII-XIV).....	255
176	Tractats de pestilència (segles XIV-XV).....	256
177	La pesta negra a la Mediterrània occidental (1347-1349).....	257
178	Presència d'artistes catalans, valencians o mallorquins a Itàlia.....	258
179	Obra de pintors d'àmbit català a Sardenya, Sicília i Nàpols (s. XIV-XV).....	259
180	Periple mediterrani de Guillem Sagrera.....	260
181	L'art gòtic català.....	261

ANNEX

182	Toponímia medieval catalana. Mapa general.....	264
183	Toponímia medieval catalana. Sardenya.....	266
184	Toponímia medieval catalana. Sicília i sud de Calàbria.....	266
185	Toponímia medieval catalana. Grècia i costa occidental d'Àsia Menor.....	267